

Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi

Prawa Człowieka a odpowiedzialny biznes – analiza wybranego orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

mgr Oktawia Ewa Braniewicz, mgr Katarzyna Grabarczyk

Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi

Problematyka związku między Prawami Człowieka a biznesem w ostatnich latach nabiera coraz większego znaczenia zarówno w poszczególnych krajach, jak i na forum organizacji międzynarodowych.

Od kilku lat trwają prace nad instrumentami prawnymi, które służyły zapewnieniu przestrzegania Praw Człowieka w większym stopniu przez podmioty niepaństwowe, a jednocześnie umożliwiałyby pociąganie przedsiębiorstw do odpowiedzialności za spowodowanie naruszenia tych praw.

Na wstępie warto rozważyć kilka kluczowych dla dalszej części prezentacji zagadnień.

Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi

1. ISORESS - kilka słów na temat projektu.
2. Prawa Człowieka – co to takiego?
3. Europejski Trybunał Praw Człowieka.
4. Prawa Człowieka a CSR.
5. Analiza wybranego orzecznictwa.

Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi

Projekt ISORESS powstał z myślą o mikro i małych przedsiębiorcach oraz edukatorach. Przez dwa lata partnerzy z sześciu krajów europejskich opracowywali kurs dla przedsiębiorców i trenerów z zakresu Społecznej Odpowiedzialności Biznesu (CSR) oraz Zrównoważonego Rozwoju (SD).

Czy ty jako przedsiębiorca zastanawiałeś się kiedyś nad tym, w jaki sposób mógłbyś zatroszczyć się o osoby ze swojego otoczenia biznesowego (pracowników, klientów, partnerów biznesowych) oraz środowisko naturalne? Czy myślisz, że takie pomysły generują duże koszty, wymagają ogromnego wysiłku albo zatrudnienia specjalisty?

Z pewnością Twoją pierwszą myślą jest „Nie mam czasu o tym myśleć“ / „Co dostanę w zamian?“ / „Czy to jest warte mojego wysiłku“.

Projekt ISORESS rozwieje wszelkie Twoje wątpliwości! 😊

<https://www.isoress.eu/>

ISORESS

promoting the idea
of corporate social responsibility
and sustainable development
in small and micro enterprises

PRAWA CZŁOWIEKA - CO TO TAKIEGO?

RODZAJE PRAW CZŁOWIEKA

Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi

Prawa człowieka to podstawowe normy przysługujące każdemu z nas wynikające z samego faktu bycia człowiekiem np.: prawo do życia, wolność słowa, zrzeszania się, czy prawo do edukacji.

Źródłem wszystkich praw i wolności jest godność każdego człowieka.

Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi

Prawa człowieka mają charakter:

- ✓ **powszechny** (są takie same dla każdego człowieka niezależnie od wyznawanych wartości, poglądów czy religii),
- ✓ **przyrodzony** (istnieją niezależnie od woli władzy czy przepisów prawa, państwo jedynie tworzy system ich ochrony),
- ✓ **niezbywalny** (żadna władza nie może nam ich odebrać, nie można się ich zrzec),
- ✓ **nienaruszalny** (istnieją niezależnie od władzy i nie mogą być przez nią dowolnie regulowane),
- ✓ **naturalny** (posiadamy je z racji godności osobowej, człowieczeństwa, a nie z powodu czyjejś decyzji czy nadania),
- ✓ **niepodzielny** (wszystkie stanowią integralną i współzależną całość).

Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi

Europejski Trybunał Praw Człowieka

Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi

Europejski Trybunał Praw Człowieka (ETPC) jest sądem międzynarodowym orzekającym w sprawie skarg na naruszenie praw i wolności zawartych w Konwencji o ochronie Praw Człowieka i podstawowych wolności oraz jej Protokołach dodatkowych.

Trybunał został utworzony w 1959 r., a jego siedziba mieści się w Strasburgu. Jest organem Rady Europy. Składa się z 47 sędziów - po jednym z każdego państwa strony Konwencji. Funkcję sędziego z ramienia Polski pełni obecnie prof. dr hab. Krzysztof Wojtyczek.

Skargę do Trybunału może wnieść **każda osoba, organizacja pozarządowa lub grupa jednostek**, która uważa się za ofiarę naruszenia praw zawartych w Konwencji lub Protokołach dodatkowych przez państwo Stronę Konwencji.

Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi

PRAWA CZŁOWIEKA A CSR

Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi

W 2011 roku Rada Praw Człowieka ONZ przyjęła **Wytyczne ONZ ds. biznesu i Praw Człowieka**. Normatywnie Wytyczne nie tworzą nowych zobowiązań międzynarodowych – wyjaśniają jedynie to, co wynika z obowiązujących już standardów.

Wytyczne mówią między innymi o odpowiedzialności biznesu w zakresie przestrzegania Praw Człowieka, co oznacza, że biznes powinien działać z należytą, najwyższą starannością, by nie tylko zapobiegać ich łamaniu, ale też wskazywać korzyści, które wynikają z zaangażowania firm na rzecz ich poszanowania.

Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi

- Wytyczne ONZ mają zastosowanie do wszystkich przedsiębiorstw bez względu na ich wielkość, branżę, w której działają, kontekst działalności czy też formę własności i strukturę.
- Nie jednego sposobu wdrażania Wytycznych, który byłby właściwy dla wszystkich czy też narzucony niejako z góry.
- Nie ma jednego obowiązującego standardu raportowania działań z zakresu społecznej odpowiedzialności biznesu, w tym działań na rzecz Praw Człowieka.

Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi

Analiza wybranego orzecznictwa ETPC

Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi

- **Wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 4 marca 2014 r. w sprawie Grande Stevens i in. v. Włochy a odpowiedzialność administracyjna osób fizycznych za naruszenie obowiązków informacyjnych na rynku kapitałowym.**

Wstęp: Efektywnie funkcjonujący rynek giełdowy jest fundamentem, na którym oparte jest funkcjonowanie systemu gospodarczego. Ów rynek pozwala na pozyskiwanie przedsiębiorcom nowego kapitału finansowego, dzięki któremu mogą prowadzić działalność strategiczną i operacyjną.

Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi

Cechą tego rynku jest występowanie zjawiska tzw. asymetrii informacji:

Strony transakcji dokonywanej w obrębie tego rynku dysponują różnym zakresem informacji.

Występowanie tego zjawiska zaburza prawidłowe i efektywne funkcjonowanie rynku.

Istnieją jednak mechanizmy prawne, których celem jest ograniczenie negatywnego zjawiska asymetrii informacji.

Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi

W 2002 roku koncern Fiat (którego akcjonariuszem był włoski przedsiębiorca Exor) zawarł umowę kredytu z konsorcjum 8 banków. Fiat zobowiązał się do spłaty zaciągniętych zobowiązań do dnia 20 września 2005 r. Gdyby stało się inaczej, wówczas kredytodawcy byłiby uprawnieni do objęcia akcji w ramach kapitału akcyjnego Fiat -> banki stałyby się dominującym akcjonariuszem w koncernie Fiat.

Prawnicy Exor'a postanowili renegecjować umowę kredytową. W 2005 roku doszło do porozumienia, w skutek którego Exor otrzymał gwarancję pozostania dominującym akcjonariuszem w koncernie Fiat.

Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi

Rok później włoski organ nadzoru nad rynkiem kapitałowym wszczął postępowanie w sprawie stwierdzenia naruszenia zakazu manipulacji poprzez dezinformację, tj. upublicznienie nieprawdziwych informacji lub wprowadzających w błąd informacji. Podstawę stanowił fakt, iż negocjacje trwały w czasie, kiedy upubliczniono informację o możliwych kłopotach Fiata.

Rezultaty:

- ✓ Kara pieniężna w wysokości 3 – 5 mln euro.
- ✓ Zakaz sprawowania funkcji w spółkach publicznych przez Gabattiego, Stevensona i Marronea (osoby negocjujące porozumienie Fiat – banki).

Wskazane osoby nie zgodziły się z tym orzeczeniem i postanowiły je zaskarżyć.

Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi

ETPC analizując zastosowane sankcje wziął pod uwagę w szczególności fakt, że celem tego instrumentu jest ochrona przejrzystości rynku, zaufania jakim instrumenty finansowe cieszą się wśród inwestorów oraz kwestie bezpieczeństwa transakcji.

Cel sankcji: ochrona interesów ogólnych.

ETPC uznał, że charakter sankcji oraz postępowanie, w ramach którego je zasądzone objęte są gwarancjami wynikającymi z art. 6 EKPCz.

Stąd: postępowanie **nie spełniło konwencyjnych standardów**, gdyż odstąpiono od przeprowadzenia rozprawy, karę nałożono w drodze decyzji administracyjnej.

Niedopuszczalne jest prowadzenie postępowania wyjaśniającego przez tą samą instytucję, która orzeka w sprawie.

Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi

Z uwagi na ograniczony czas przybliżymy Państwu kilka przykładów naruszeń, które dokładnie zostaną opisane w publikacji:

- naruszanie prawa do ochrony własności w kontekście działalności deweloperskiej (art. 1 Protokołu nr 1 do EKPCz),
- naruszenie zasady równości stron w kontekście działalności deweloperskiej (art. 6 EKPCz),
- prawo do poszanowania domu, przy czym „dom” rozumiany jest jako stałe miejsce przebywania danej jednostki, z którym wiążą ją związki fizyczne i emocjonalne (art. 8 EKPCz).

Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi

Dziękujemy za uwagę!

Bibliografia:

- red. A. Bodnar, A. Płoszka, *Wpływ Europejskiej Konwencji Praw Człowieka na funkcjonowanie biznesu*, Warszawa 2016,
- M. Balcerzak, *Podstawy międzynarodowej ochrony Praw Człowieka*, Toruń 2017,
- Raport Odpowiedzialny biznes w Polsce 2018. Dobre praktyki,
<http://odpowiedzialnybiznes.pl/publikacje/raport-2018/>
- red. W. Brzozowski, A. Krzywoń, M. Wiącek, *Prawa człowieka*, Warszawa 2019,
- A. Płoszka, *Biznes a Prawa Człowieka. Współczesny stan dyskusji*, Warszawa 2017,
- red. J. Hołda, Z. Hołda, D. Ostrowska, J. A. Rybczyńska, *Prawa Człowieka. Zarys wykładu*, Warszawa 2014,
- <http://www.nsa.gov.pl/orzecznictwo-etpc.php>